סניף וכו'. פלוגתא במסכת גיטין: **חלש לידי וחידי כשחין מעלה. דכולי עלמא משלו הוא לוקל ובכח פליגי וכו':** ס"ג **ור' יוחנן וכו'.** ולא גרסי' מי הכי גדולים נמי דהא אמרן ידעי ומחלי: **משל שמיס הוא לוקל.** ואפי' מעלה מזונות לא מצי קיץ מקטנים: **ומאי קושיא דר' חושעיא מוונות.** שיתן להם מזונות מעיקרא הרבה שלא יוכלו לאכול מן הענבים: **נקוץ נמי.** להתניא לעיל[1] רשאי בעל הבית להתיר פקיע עמיר וכו': **מר סבר.** תנא דבריישא משלו הוא לוקל ולרבי יוחנן דין כשמעלה מזונות ודין שאין מעלה מזונות ובר פלוגתייהו מוקי לה בשמעלה. ותנא דידן סבר משל שמיס הוא לוקל ואפילו מעלה מזונות נמי לא מצי קיץ: **מתני' מהלכות מדינה.** כגון נהגו כן: **גמ' לא שנו.** לתין שומרין לוקלין מן התורה: **אלא שומרי גפות ופרדסין.** להוה ליה מחובר בשעה שאין גמר מלאכה הלכך מן התורה לא לוקל ואפילו מהלכות מדינה וכ"ש עושה במחובר כגון מנכש לתלוש ממנהג המדינה: **אבל שומרי גיתות וערימות.** עד שלא גמרה מלאכתן למעשר לוקל אף מן התורה כדין עושה בתלוש: **ושמואל אמר לא שנו.** דאפילו מיתת מהלכות מדינה שלא שומרי תלוש אבל שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא דמשמר לאו עושה מעשה הוא הלכך לא לוקל מדלורייתא: **המשמר פרה אדומה.** משחיטתה ועד כיוס אפרה: **מטמא בגדים שעליו.** לתנן (פרה פ"ל מ"ד) כל העוסקין בפרה מתחילה ועד סוף מטמאין בגדים: **גוירה שמא יזיז בה אבר.** ורבנן הוא דגזרו על הטומאה ולאו מדלורייתא: **מקשות.** שגדילין בהן קיסומין: **ארבעה וחמשה מקשות.** של חמשה מנשים: **אמאי לוקל.** הא אמרת שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא לוקלי שלא על כרחך כעושה מעשה דמי ולוקלי מיהא מהלכות מדינה כי מתני' מכלל דשומרי תלוש אפילו מדלורייתא נמי לוקלי: **בעקורין שנו.** עקורין משרשיהן עם קיסומין שבהם לכסי קרי ליה מקשות ולא קרי ליה קיסומין ומשום דשומרי תלוש הם לוקלי מהלכות מדינה כי מתני': **בשלח ניטל פקם שלהן.** ואמר מר לעיל בפרקין (דף פח:) דקיסומין משיפקפקו: **כשמואל משפקפק.** דעושה במחובר בשעה שאינה גמר מלאכה אפילו מהלכות מדינה לא לוקל וכ"ש שומרי מחובר דהוי שעה שאינה גמר מלאכה ולאו עושה מעשה הוא ומתני' בשומר תלוש: **מכלל דאיכא דלא לוקל מן הסורה ואפילו מהלכות מדינה.** מדלא תנא לאו עושה במחובר בשעה שאינה גמר מלאכה או עושה בתלוש בשעה שגמרה מלאכתו או דבר שאין גדולו מן המרן: **אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין.** וקתני הכי[2] מאי לאו אוכלין מי ניחא שאין לוקלין ולא מן התורה במשמר תלוש עד שלא גמרה מלאכתו למעשר קאמר דכיון דלאו עושה מעשה לא לוקל מן התורה ואפילו מהלכות מדינה לאפילו במשמר במחובר ליכא לאוקמא דהא לאפילו עושה מעשה ממש קתני סיפא דלא לוקל כלל בשעה שאינה גמר מלאכה וכ"ש משמר: **מתני' שומר חנם נשבע על הכל.** על כל המאורעות הכתובות בשאר שומרים לחיוב הוא נשבע שכך עלתה לו ופטור. ולקמן בהשואל (דף לד:) יליף לכולה מתני' מקראי: **גמ' מי איכא דלים ליה לרבעה שומרין.** על כרחך לרבעה מיני שומרין משכחן: **מאן תנא שומר שכר דמי.** דלקתני מתני' בתרוייהו פטורין מחומס ומשלמין בגיבה ובגזילה: **ר"מ היא.** דלמפרש ואזיל: **רבה בר שבוה.** תנא מתני' שומר שכר כיצד משלם ר' מאיר לומר כשומר חנם: **תיובתא.** בהמות: **שריג.** סחלוקה הא

דכוותיה גבי בהמתו תבן לקוץ לה. ס"ד דהוה מצי למיפרך מנגו ובמו הקטנים אי נמי כיון דלאו בני מחילה ניחא ליה לגבי כל כמיניה לפטרם לגמרי: **אלא** בהא קא מפלגי מר סבר משלו הוא אובל ומר סבר משל שמים הוא אובל. ולר' יוחנן גזלן ואבידה במקום שנהגו לשלם: **לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסים.** דלתין מוכלין מן התורה משום דלאו גמר מלאכה הוא והא דתמרי' לעיל (דף פט.) המוכס בבגליס כו' וכן לעדר ולקשקש תחת הזיתים הרי זה לא יאכל היינו מן התורה אבל מהלכות מדינה יאכל: **אי הכי ארבעה שומרין שלשה הוו.** הא' מי הכי אין בו מי תמרת בשלמא דמעיקרא נמי הוה מצי לתקשויי הכי וכן יש הרבה בגמרא[3] וכן

הניחא למאן דאמר אין הרב יכול לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך שפיר אלא למאן דאמר יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך מאי איכא למימר אלא אידי ואידי בשאין מעלה להן מזונות ובהא פליגי דמר סבר יכול ומר סבר אין יכול ורבי יוחנן דאמר יכול הרב שביק מתניתין ועביד כברייתא אלא דכולי עלמא משל שמים הוא אוכל ולא מצי קציץ ומאי קושיא דאמר רבי הושעיא מזונות דכוותיה גבי בהמתו תבן נקוץ לה אלא בהא קמיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל:

מתני' [4]קוצין אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי עבדו ושפחתו הגדולים על ידי אשתו מפני שיש בהן דעת [5]אבל אינו קוצין על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים ולא על ידי בהמתו מפני שאין בהן דעת [6]השוכר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען פודה ומאכילן [7]נתפרסו עגוליו נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען מעשר ומאכילן [8]שומרי פירות אוכלין מהלכות מדינה אבל לא מן התורה: **גמ'** שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אוכלין מן התורה קסבר משמר כעושה מעשה דמי ושמואל אמר [9]לא שנו אלא שומרי גיתות וערימות אבל שומרי גנות ופרדסים אינן אוכלים לא מן התורה ולא מהלכות מדינה קא סבר משמר לאו כעושה מעשה דמי מתיב רב אחא בר רב הונא [10]המשמר את הפרה מטמא בגדים ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי מטמא בגדים אמר רבה בר עולא [11]גזירה שמא יזיז בה אבר מתיב רב כהנא [12]המשמר ארבעה וחמשה מקשאות הרי זה לא ימלא כריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי חשבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי [13]בעקורין שנו עקורין והלא נגמרה מלאכתן למעשר שלא ניטל פיקם שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסתברא דתנן [14]ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא קא אכיל מן התורה אלא מהלכות מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אוכלין מן התורה אלא מהלכות מדינה היינו רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מן התורה ולא מהלכות מדינה ומאי ניהו [15]לעושה במחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכל שכן שומרי גנות ופרדסות: **מתני'** [16]ארבעה שומרים הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר [17]שומר חנם נשבע על הכל [18]והשואל משלם את הכל [19]ונושא שכר [20]והשוכר נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבידה ואת הגניבה: **גמ'** [21]מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה רבי מאיר היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שומר כנושא שכר רבי מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה [22]דתניא שומר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר רבה בר אבוה קתני אי הכי ארבעה שלשה נינהו אמר רב נחמן בר יצחק [23]ד' שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חיותא אגודא דנהר פפא שריג חדא מיניהו ונפלת למיא אתא לקמיה דרבה ופטריה אמר מאי הו"ל למעבד הא

ואלו שאינן אוכלין מן התורה אלא מהלכות מדינה. ומאי ניהו או עושה במחובר בשעה שאינה גמר מלאכה או עושה בתלוש בשעה שגמרה מלאכתו או דבר שאין גדולו מן המרן: **אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין.** וקתני הכי[2] מאי לאו אוכלין מי ניחא שאין לוקלין ולא מן התורה במשמר תלוש עד שלא גמרה מלאכתו למעשר קאמר דכיון דלאו עושה מעשה לא לוקל מן התורה ואפילו מהלכות מדינה לאפילו במשמר במחובר ליכא לאוקמא דהא לאפילו עושה מעשה ממש קתני סיפא דלא לוקל כלל בשעה שאינה גמר מלאכה וכ"ש משמר: **מתני' שומר חנם נשבע על הכל.** על כל המאורעות הכתובות בשאר שומרים לחיוב הוא נשבע שכך עלתה לו ופטור. ולקמן בהשואל (דף לד:) יליף לכולה מתני' מקראי: **גמ' מי איכא דלים ליה לרבעה שומרין.** על כרחך לרבעה מיני שומרין משכחן: **מאן תנא שומר שכר דמי.** דלקתני מתני' בתרוייהו פטורין מחומס ומשלמין בגיבה ובגזילה: **ר"מ היא.** דלמפרש ואזיל: **רבה בר שבוה.** תנא מתני' שומר שכר כיצד משלם ר' מאיר לומר כשומר חנם: **תיובתא.** בהמות: **שריג.** סחלוקה הא

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מוסף רש"י

יכול הרב לומר לעבד. כענעי, עשה עמי. מלאכה, ואיני זנך. חלש חזר על הפסדים (גיטין יב.). קוצץ אדם. ליטול מעות ולא יאכל (לעיל צב:). על ידי עצמו. (שם, וירושלמי לא:). מפני שיש בהן דעת. ויבוי וקוץ מתלי (לעיל צב:). בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו. דכתיב תומס, דגמר קודש ממעשר, ומתחילה לעשות עמו בנטע רבעי (שם). ואלו. פועלין, אוכלין. ממה שעוסקין בו (לעיל פז.). בשעת גמר מלאכה. כשתולשין אותו (שם). בשעה שאין גמר מלאכה. כגון המנכש בבגליס (לעיל פז:). נושא שכר. שומר בשכר (שבועות מט.). נשבע על הכל. שלא פשע (שם) אם לא פשע (לעיל לד.). משלם את הכל. כל זמן דמיתני במתני' שבח ואיהו ומתם וגניבה ואבדה, אבל מתם ממעט מלאכה פטור, דלמא לאוקמה בכלמת שילה (שבועות מט.). נשבעים. שכן הוא שלא פשעו בה ושלא שלחו בה יד (לקמן צד:). מאן תנא ארבעה שומרין. לקמן מפרש לה (שבועות מט.). ר' מאיר היא. לקמן מפרש (שם). מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין. על כרחיכו שומרין מרבעה סס, זה גונב חס בשכר, זה שואל חס בחנם. שוכר. בהמה, כיצד משלם. דשומר חנם ושומר שכר כתיבי, שוכר לא כתיב, ומהו דין מיהו לענין גניבה ואבידה, פטור או חייב (לעיל פ:). ר' מאיר אומר כשומר חנם. דקא יהיב שכר מלאכתו ואינו נוטל שכר על שמירתו (שם). ר' יהודה אומר כשומר שכר. הואיל ולהנאתו הוא מלאי מ"ם שנתן שכר שכר הוא, פעולתו שומר שכר הוא, אף לא יהיב שכר הוי שואל ואייב בגונבין, הסתם דייסיה ליה לגבות לא הוי שואל והוי שומר שכר (שם). אי הכי ארבעה שלשה נינהו. הני ג' הוי גזלנין, ולא גזלנין אי הכי, ואין ר"מ ואין ר' יהודה מרבעין לה (שבועות מט:).

צא א מיי' פ"ט מהל' עבדים הל' ז סמג עשין פב טוש"ע י"ד סי' רמז סעיף כ ופעיף כח:
צב ב ג מיי' פי"ב מהל' שכירות הלכה יד סמג עשין לח טוש"ע ח"מ סי' שלו סעיף ח:
צג ד מיי' שם הלכה ז:
צד ה מיי' שם הלכה ו סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:
צה ו ז מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף ו:
צו ח ט מיי' פ"ה מהל' פרה מדומה הל' ל סמג עשין לנ:
צז י כ מיי' פי"ב מהל' שכירות הל' יא סמג עשין לח טוש"ע ח"מ סי' שלו סעיף ח:
צח ל מיי' שם הל' ג ועי' בהגהות וכמ"מ טוש"ע שם סעיף ג:
צט מ נ מיי' פ"ו שם הלכה ג ופ"ד מהל' שלוה ופקדון הלכה ג סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' לצ סעיף ג:
ק ס מיי' פ"ו מהל' שכירות הל' ג ופ"ד מהל' שלוה ופקדון הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שמ סעיף ג:
קא ע מיי' פ"ו מהל' שכירות הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שג סעיף ב ג:
קב פ מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שז סעיף ג:
קג צ מיי' שם הלכה ג ופ"ב הלכה ג: